

Տարեկան գինը 10 ռուբլի. կէս տարեկան 6 ռուբլի.
Առանձին համարները 5 կոպէկով.
Թիֆլիսում գրվում են միմյանի խմբագրատան մէջ.
Մեր հասցեն. Тифлисъ, Редакция «Мшакъ».
Կամ Tiflis, Rédaction «Mschak».
Տ է Լ Ե Ք Օ Ն № 253.

ՄՇԱԿ

Խմբագրութիւնը բաց է առաւօտեան 10—2 ժամ
(բացի կիրակի եւ առաջօրեայ).
Յայտարարութիւն ընդունվում է ամեն լիցուով.
Յայտարարութիւնների համար վճարում են
խաւքանչիւր տողաւորին 10 կոպէկ.
Տ է Լ Ե Ք Օ Ն № 253.

ՀԻՄՆԱԳԻՐ ԳՐԻԳՈՐ ԱՐԾՐՈՒՆԻ

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Կովկասեան ցուցահանդէսի բացումը.—Ներ-
քին ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ. Կիրակնօրեայ գրոյց. Միւ-
թարեաների յօդուանը. Մատենագրութիւն.
Ներքին լուրեր.—ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ.
Արտաքին լուրեր.—ԽԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ. Ման-
րանկար.—ՀԵՌԱՅԻՐՆԵՐ.—ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒ-
ԹԻՒՆՆԵՐ.

ԿՈՎԿԱՍԵԱՆ ՅՈՒՅԱՀԱՆԴԵՍԻ ԲԱՅՈՒՄԸ

Այսօր, կիրակի, սեպտեմբերի 2-ին,
բացվում է կովկասեան ցուցահանդէսը
բարձրաստիճան տնային, պատուաւոր քա-
ղաքացիների և ցուցահանդէսին մասնակ-
ցող էկզպոնէնտների ներկայութեամբ. Յու-
ցահանդէսը կը բանայ կովկասեան կառա-
վարչապետ իշխան Գ. Ս. Գորիցին:
Ներկայացուցիչներն միմյանոր Երմոլով
ցուցահանդէսի բացման առիթով ուղար-
կել է ցուցահանդէսի մասնաժողովին հե-
տեւեալ հեռագիրը.

«Ողջունելով կովկասեան ցուցահանդէսի
բացումը, որ տեղի ունի վրաց թագաւո-
րութեան Ռուսաստանի հետ միանալու հա-
րիւրամեակի տօնակատարութեան ժա-
մանակ, յոյս ունեմ, որ այդ ցուցահան-
դէսը կը տայ կովկասի գերազանցեալ
թեան և արդիւնաբերութեան արդի
գրութեան լիակատար պատկերը և, հան-
դէս բերելով երկրի արած առաջադիմու-
թիւնը, ցոյց կը տայ ուղիղ ձանապարհ
աւելի ևս նպատակաւորման կերպով շա-
հազորներու կովկասի բնական հարստու-
թիւնները:

Մենք նուիրել ենք «Մշակի» մէջ մի
քանի յօդուածներ ցուցահանդէսի նշա-
նակութեան հարցին և կը ներկայաց-
նենք մեր ընթերցողներին ցուցահան-
դէսի նկարագրութիւնը, ցոյց տալով նրա
առաւելութիւնները և թերութիւննե-
րը: Իսկ այսօր, նրա բացման օրը,
մենք ողջունում ենք կուլտուրական այդ
տօնը, արդիւնաբերական այդ հարցաբն-
նութեան սկզբնաւորութիւնը, մաղթելով,
որ ցուցահանդէսը կարողանայ օգտա-
կար ծառայութիւն և մատուցանել մեր
երկրի արդիւնաբերութեանը պարզելով
նրա կարիքները և մշակելով միջոցներ
նրա զարգացման և առաջադիմութեան
համար:

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ԿԻՐԱԿԻ ՍԵՊՏԵՄԲԵՐԻ 2

Անցեալ կիրակի, օգոստոսի 26-ին, Միւ-
թարեան միաբանները իրանց հաշակաւոր ա-
ղապարհում տօնեցին երկու հարիւր տարեկան
իրանց գործունէութեան յօդուանը: Նրանք
զուրա էին եկել աշխարհի առաջ, որ ասեմ.
«Ահա մենք եւ մեր գործերը»:

Այդպէս է լինում իւրաքանչիւր յօդուան
ևս հաշակաւորութեան տօն է:

Եւ չեմ խօսի այդ հաշակաւորութեան մասին:
Միւթարեանները գործունէութիւնը գնահատ-
ված է վաղուց. գնահատել են նրան օտար-
ները, սկսած հանճարեղ Բայրոնից. գնա-
հատել են եւ մերքեւը. եւ չէ կարելի վերջնա-
կան եզրակացութիւններ անել, չէ կարելի
զուրա գնել: Մի մարմին է դա, որ ոչ միայն
գործել է, այլ եւ գործում է, պիտի գործէ:

Ո՛չ, այդ կողմից չեմ նայում եւս. Աղապարի
տօնին եւ կարծում եմ, որ Միւթարեան յո-
բերեանը համազգային նշանակութիւն ունի եւ
մի այլ կողմից: Դա պիտի լինէր եւ մի մեծ
զաղափարի յօդուան:

Ի՞նչ զաղափարի:
Եւ ինձ հարցնում էի. «Արդեօք դեռ ապ-
րում է հին հրէշը»...

Ճանաչում էք, ընթերցող, այդ հրէշին: Օ՛,
նա մեր խելք ու վտիտ մարմինը օրքան ա-

րիւն է հանել. քանի-քանի դարեր նա կըր-
ծում էր մեր շղերը, միմյանում էր մեր աշ-
քերը, թուլացնում էր մեր քայլերը: Մենք
կիսամեռ, քաջքուն մի դիակ էինք այդ սոս-
կալի թշնամու ձեռքից:

Դա կրօնական խտրութիւնն էր, դժբախտու-
թիւններից ամենամեծը: Նա հսկում էր օր ու
գիշերը, որ մենք չը միանանք. նա իր արիւնտ
ժանիքներն էր ցոյց տալիս, երբ գոհութեամբ
ծիծաղում էր, տեսնելով, թէ ինչպէս ենք մենք
միմեանց առում, միմեանց մատնում, չարչա-
րում: Մեր ազգային կազմաւորման մէջ խրված
էին նրա անուրի ճիւղները. միշտ բացված
վերքերից հոսում, զուր տեղը կորչում էին
մեր կենսական հիւթերը: Ինչնեքիս էր պէտք
կենքը, բարօրութիւնը. մէկ իրեն ֆրանկ էր
անուանում, որպէս զի հեռու, շատ հեռու լին-
իլ այն եղբորից, որ իրան հայ էր անուանում.
մէկը իրան գերմանացի էր անուանում, որպէս
զի թէ հային եւ թէ ֆրանկին չը նմանվի:
Կանգուն չի մնալ այն տունը, որի մէջ երկպա-
ռակութիւն է տիրում:

Եւ մեր տունը քանդվում էր. մեր աւերակ-
ների կտուրի վրա երեւում էր միայն դիւա-
կան քրքիլով աւերուներն առնող հրէշը:

Կենդանի է նա այժմ: Ահա ինչ էր եւ հարց-
նում ինձանից:

Ներկայացել էր այդ հարցը պարզելու մի
մեծ առիթ: Միւթարեանների յօդուանը մի
փորձաքար էր:

Յիսուս տարուց աւել է, ինչ կոխ է յայ-
տարարված հին հրէշի դէմ: Մեզանում եղել
են հերոսներ, որոնք մահացու վերքեր են
հասցրել նրան. եւ շատ ու շատ բան ցոյց էր
տալիս, թէ այդ ագիւր կոխը, եղբայրութեան,
միութեան գրօշակի տակ մղված այդ կոխը,
հազարն գործ է կատարել, ջարդել, ոչնչացրել է
հին թշնամու:

Այդպէս է:
Միւթարեան յօդուանը պարզեց, որ հրէշը
դեռ ապրում է մեզանում:

Ահա մի միաբանութիւն, որ հազարաւոր
հատորներ է տուել ազգին: Եթէ այդ աշխա-
տութիւնը գնահատենք հէնց միմիայն գեղա-
րուեստի տեսակետից, եթէ հէնց ընդունենք
միմիայն այն, որ Միւթարեանները մեզ գե-
ղեցիկ տպագրութիւններ, ոսկի կազմեր են
տուել, դարձեալ պիտի ընդունենք, որ նրանք
ամբողջ ազգին են ծառայութիւն մատուցել:
Կը լինէր հայերէն քարտեզ, եթէ չը լինէին
Միւթարեանները: Հէնց միայն այդ ճիւղը վերջ-
րէք. եւ այդքանը բաւական էր, որ յօդուանի
օրը ամբողջ ազգի սրտից անկեղծ շնորհակա-
լութիւն ուղղվէր դէպի ու. Աղապարի մշակները:

Թողնենք եւ այս հանգամանքը: Դենք թէ
Միւթարեանները միայն եւ միմիայն կաթո-
լիկութիւն են քարոզել. դենք նոյն իսկ թէ
նրանց հիմնալի աշխարհագրական քարտեզ-
ներն էլ վրանգաւոր են լուսաւորչական կամ
բողոքական ուղղաւանատութեան համար: Ի՞նչ
պէտք է անելինք այդ դէպքում:

Մենք դարձեալ պիտի յարգէինք այդ կա-
թոլիկ միաբանութեան երկու հարիւր տարեկան
գործը:

Սահմանափակենք Միւթարեանների նշանա-
կութիւնը: Մեր ազգի մէջ կայ մի անագին
կաթոլիկ համայնք: Թող Միւթարեանները հէնց
միմիայն այդ համայնքի համար աշխատած լի-
նէին: Այն, հէնց այս դէպքում է, ի պատիւ
մեր կաթոլիկ եղբայրների, մենք էլ ուրախու-
թեանք, անկեղծ հրճուանքով պիտի ողջունէինք
մի գրական-ուսումնական ընկերութիւն, որ
այնքան մեծ գործեր է կատարել մեր համարին
եղբայրակիցների, հայ-կաթոլիկների համար:

Ուրիշ ինչ կերպով մենք կարող կը լինէինք
ցոյց տալ, թէ յարգում ենք իրար, թէ կրօնով
անջատված հայ համայնքների հոգեւոր շահե-
րը, առաջադիմութիւնը հաւատարմապէս թա-
նագին են մեզ համար: Ի՞նչպէս. եւ տեսնեմ,
որ իմ հայ-կաթոլիկ եղբայրը լուսաւորվում է,
առաջ է գնում, ունի գրքերի հարստութիւն,
եւ չուրախանամ, չուրախանամ այն պատճառով,

որ ես ինքս ծոյլ եմ ու անբարեխիղճ, աշխա-
տել չեմ սիրում եւ չեմ կարող...

Սա ինքն է հին հրէշը:
Եւ նա այս անգամ էլ ցոյց տուեց իր
զայլի առամները, իր արիւնտ ճիւղները:
Միւթարեան յօդուանը առիթ տուեց, որ
նա զուր իր հին երգը: Կրօնական ֆանատի-
կոսութիւնը մի անգամ էլ փորձեց միմյանի
օրվայ պարզ լոյսը: Զէ, առաջին, դա մեր տօնը
չէ, ազգային տօն չէ, դա միայն կաթոլիկների
տօնն է:

Կ. Պօլսի հայոց պատրիարքարանը հայկական
տիրացունների այդ կոնցըր արձակեց, հրա-
ժարվելով մասնակցել Միւթարեան յօդուանին:
Եւ գիտէք ինչ պատճառաբանութիւն ունէր
նա: Բօրեկանական մասնաժողովը հրաւեր էր
ուղարկում պատրիարքարանին Կ. Պօլսի տէր-
տէրներն ու վարդապետները գնում են, որ
յօդուանական մասնաժողովը շատ ցած հիմ-
նարկութիւն է եւ չը պիտի յանդգնէր հրաւեր
ուղարկել իրանց. պէտք էր, որ ու. Աղապարի
արքայալոր ստորագրէր այդ հրաւերը: Փոքր
մարդկանց հետ գործ չունի այդ պատրիար-
քարանը: Օ՛, իսկ երբ պէտք է մի թիւրք է-
ֆէնդիկ կամ փաշայի ոտքերը գնալ, այդ պա-
տուարժանները սողալու, չողքորթելու ճրպի-
սի մեծ պաշար են ունենում...

Պատիւը այս դէպքում մի անտեղի պա-
տուակ էր. արքայալոր նշանակում է մաս-
նաժողով, հետեւաբար մասնաժողովը հրաւեր-
ները ընդուն են նոյն այդ իշխանութիւնից,
որ օրինական է դարձրել այդ կարգադրե-
լ մարմինը: Կրօնական անհամբերութիւնն էր
ստեղծել Կ. Պօլսի պատրիարքարանի համար
աղուէտի մի ծակ, որից կարելի էր դուրս
պրծնել առանց պոչի կտրելու:

Մեզանում Միւթարեան յօդուանին վերին
առաջնային համակրական յօդուաններն ունե-
ցին «Тифлисский Листок», «Новое Обозре-
ние» լրագիրները. իսկ «Донецкая Рѣчь» տպա-
րէք Միւթարեան, ու. Աղապարի պատրիարքե-
րի մեծ համակրական յօդուանի հետ, որ գրել
է պ. Իւրի Վեռնիկովսկի: Բայց այդ միջոցին
Հայաստանեայց տիրացունները վայնասուն էին
բարձրացրել, թէ ինչու կան մարդիկ, որոնք
համակրում են այդ յօդուանին: Իսկ փողո-
ցային խեղդատակներից մէկը մինչեւ իսկ յան-
դգնեց անուանել Միւթարեան «Պատիւաւորչիկ
բախտախնդիր»:

Հին հրէշը, այն, դեռ չէ մեռել:
Բայց մեռնում է, ընթերցող: Ահա այս դե-
ղեցիկ իրողութիւնը լոյս հանեց Միւթարեան
յօդուանը:

Բազում, հայոց եկեղեցու մէջ, հոգեհանգիստ
են կատարում Միւթարեան համար. Կարում եւ
Արաւսթումանում երեկոյթներ են տրվում
ի պատիւ այդ տօնի: Մեծ-Աղապարիսեան հե-
ռագիր է ուղարկում. Նոր-Նախիջևանի հայոց
բարեգործական ընկերութիւնը շնորհաւորում
է գրական մշակների տօնը: Եւ էլ ուրիշ շատ
երախտագիտական արտայայտութիւններ մեր
երկրի զանազան կողմերից: Երեւոյտարու-
թիւնը, ժողովուրդը—հաւա ուր է արմատ բըռ-
նում «եղբայր եմք» զաղափարը:

Դեռ նոր է, դեռ թարմ է նա, այդ զաղա-
փարը: Ահա նա կը զարգանայ, հասնի կանգնե-
լը ծաւալվի, եւ հին հրէշից ոչինչ չի մնալ. եւ
մենք կը լինենք եղբայրներ, մենք միասին,
գրկախառնված կը լինենք եւ կասենք. «Այժմ
առաջ գնանք»:

Այս մեծ յաղթանակն եմ աւետում ձեզ, իմ
բարեկամ ընթերցող...

Լ.

ՄԻԹԱՐԵԱՆՆԵՐԻ ԹՕՐԵԼԵԱՆԸ

(Նամակ Վենետիկից)

I

Եւրոպայի հայ զաղափանութիւնները մաս-
նակցելով Վենետիկի զաղափարին Միւթարեան-
ների յօդուան հանդէսներին՝ հաստատեցին,
թէ գիտեն գնահատել ազգին վաստակաւոր-
ները:

Արդէն երէկուրէն հառան Պարիզի հայ զաղ-
թականութեան ներկայացուցիչները.—Ն. Սու-
քիաս Վ. Պարոնեան եւ Կ. Յ. Բաւազեան,
Մանչեսթրի ազգայինների ներկայացուցիչը—
Թորոս քահանայ Ջուղայեցի եւ Էջմիածնի
կողմից Գէորգ եպիսկոպոս Իւթիւսեան (Եւ-
րոպայի հայոց առաջնորդ):

Այսօր կը հասնին ուրիշ զաղափար անձեր
եւ զանազան տեղերի ներկայացուցիչներ:

Հանդէսները պիտի սկսին վաղը, կիրակի.
ուստի նկարագրութիւնը կը խոստանամ ընել
օրը օրին:

Գաղաքի (Վենետիկ) եւ ու. Աղապար կղզու
մասին չեմ գրի, որովհետեւ արդէն խոստ լաւ
կերպով նկարագրած է Ա. Ահարոնեան: Իսկ
Միւթարեանց վանքի ներքին կազմակերպու-
թեան եւ կանոնաւորութեան մասին այսչափ
միայն կը տեսնեմ, որ Էջմիածնի տեսնելէս յետոյ
Վենետիկի վանքը այցելեալ՝ դժուրեք արքա-
լութիւն կը թաղուէ չափ ազդեցութիւն ըրաւ
վրաս: Այստեղ անպէտ եւ ճիշակեք միաբանի
չէք հանդիպի, իսկ այնտեղ մեծամասնութիւնը
ազէտ եւ հարստ ուստող. այստեղ ամենամեծից
մինչեւ ամենամիջոցը քաղաքավարի, իսկ այն-
տեղ բոլորն էլ անկիրթ ու կոպիտ (յարգելի
բացառութեամբ):

Կ. Յ. Բաւազեան

Սեպտեմբերի 7-ին.

Մ Ա Տ Ն Ա Գ Ր Ո Ւ Թ Ի Ն

I

Մ. Արմանով. «Նա» Թարգ. Յովհաննէս Աղապարեան
(Բիւրատ). պատկերազարդ. 48 էր. գ. 30 կ. Բարսե
1901 թ.

Սաղաթեանի հրաւիր թարգմանութիւնից
եւ Այդնեանի աղաւաղումից յետոյ՝ այս եր-
րորդ հայերէն փոխադրութիւնն է Լեւոնտովի
անմահ պոէմայի:

Նոր թարգմանութեան հրատարակիչը առա-
ջաբանում յայտնում է, որ ինքը այդ թարգմա-
նութիւնը գտել է իր հանգուցեալ եղբոր ձե-
ռագիրներում եւ կարեւոր է համարել լոյս ըն-
ծայել «թէպէտ մահը արգելք է եղել հանգու-
ցեալին իր թարգմանութիւնը մշակելու եւ նրա
լիցուի անհարթութիւնները յղկելու»:

Ճիշտ որ անմահ եւ, կաւեցնենք, անաղոյ,
իսկ տեղ-տեղ նոյն իսկ սխալ թարգմանու-
թիւն: Ուստիստորը ծանր է ու անկանոն, բա-
ւերի պաշարը՝ աղքատ ու անձաշակ եւ առ-
հասարակ չէ զգացվում հեղինակի համարի
չունչը:

Վերջում ենք հէնց առաջին երեսը եւ կար-
դում ենք, ի միջի այլոց.

Կարաւանները յար թափառական
ծնած լոյսերի տարածքի վերան:

(Кочующие караваны
Въ пространствахъ брошенныхъ свѣтилъ).

Դարձնում ենք երկրորդ երեսը.

Եւ Կովկաս լեռան գաղափարի վրա
Դրախտից քաղաքին էր թեւապարում.
(И надъ вершинами Кавказа
Изгнанникъ рая пролеталъ).

Նայում ենք 15-րդ երեսը.

Եւ աճումսնաճիգ դարձանք բաղեղ
Լեռան գգուցելով կը շարապատի
(И плещъ, разросшійся векою,
Его, ласкаясь, обвиваетъ).

Կամ 16-րդ երեսում.

Նրա մի վերջի կատաղի սեղմման
Չեղբը փայտացել էր բաշի վերան
Քո աչքըդ, հարս գուռ, նորոք փեսային
Չ'աւելիր երկար գալտեան ճամպին.
(Въ послѣднемъ бѣшенномъ пожатѣ
Рука на гравѣ замерла.

Недолго жениха младова,
Невеста, взоръ твой ожидалъ!

Յ1-րդ երեսում.

Կրակոտ գրկանքը բոլոր ընութեան
Ստոնն ինձ համար մինչեւ յաւիտեան...
(Природы жаркія объята
Навѣвъ остылъ для меня...):

Չենք ուզում ձանձրացնել ընթերցողներին
այսպիսի հատուածներ բերելով. բաւական է
ասել, որ թարգմանիչը «первенецъ творчества»
(առեղծագործութեան անդրանիկը) թարգմանել
է «ստեղծագործման նախնին» (մինչեւեւ պարզ

Իսկ այժմ ամեն բան խնդիր է դարձել՝
արժեք մարդիկ առաջվա հին ծանօթները եւ
տներինները չեն, այլ եկել ժողովվել եւ հա-
կանակու են օտար հեղափոխականները:

Ինչ յարաբերութիւններ պէտք է լինեն ըն-
տանիքի անդամներին մէջ:

Ինչ տեղ է ընտելանալու համար, հա-
տարակութեան մէջ:

Ինչ պարտաւորութիւններ եւ իրաւունքներ
ունեն իւրաքանչիւր քաղաքացի, իւրաքանչիւր
պաշտօնային, իւրաքանչիւր վարչական անձ:

Ինչ եղանակով պէտք է կրթել եւ դաստիա-
րակել մանուկ սերունդը:

Ինչ հաստատութիւններ պէտք է հիմնարկել
անպաշտպաններին, թոյլերին, զրկվածներին
խնայալիւ եւ օգնելու համար:

Ինչ միջոցներով պէտք է ապահովել այդ
հաստատութիւնների գոյութիւնը:

Անվերջ ծանրակիւն եւ լուրջ հարցեր, ո-
րոնց ընդառաջատուութիւնը եւ ուսումնասիրու-
թիւնը զբաղեցրել է հարիւրաւոր եւ հազա-
րաւոր ուղեգններ:

Իսկ առաջ ուր էին այդ հարցերը:

Մի դար առաջ մեր աշխարհայեացքը
նեղ էր:

Հասարակական հարցեր, ինչպէս ասացինք,
չը կային իսկ գաղափարական եւ բարոյա-
կան իղձերի եւ տենչանքների մեծագոյն մասը
կապված էր եկեղեցու եւ կրօնի հետ, գտնվում
էր վերջինի ազդեցութեան տակ եւ կրում էր
նրա հեղինակութեան հովանաւորութիւնը իր
վրայ:

Ներկայումս եկեղեցուց դուրս ստեղծվել է
բարոյական մի ընդարձակ աշխարհ: Ներ-
կայ ժամանակի մարդկութեան կենսի փա-
րորդ գիտութիւնն է եւ քաղաքակրթութիւնը:
Մի դար առաջ մեծ պատիւ էր մի հայ մար-
դու համար, եթէ ասէին.—նա օրը երկու, իսկ
տոներին երեք անգամ ժամ է գնում, նա բացի
Մեծ պատիւի եւ ուրիշ պատիւներից, կամաւոր պա-
սեր է պահում: Նա օրը քառասուն անգամ
ձուներ է գնում, նա ծննդապահութեան զարմա-
նալի փորձեր է անում:

Ներկայումս փոխվել են հանգամանքները եւ
նոյն իսկ մեր օրվայ հոգեւորականը պատրաստ
է ասել.

—հարկաւոր չէ տարիներով պառ պահել,
—հարկաւոր չէ ծոծապահութիւն,
—հարկաւոր չէ ոտքերով ուսումնասիրու-
թիւն,

—հարկաւոր չէ ծնրադրութիւն,
—հարկաւոր չէ ճշմութիւն,
—հարկաւոր չէ ջուրձ հագնել եւ մարմինը
առնել...

Այդ բոլորը հարկաւոր չէ, ապարդիւն է:
Բայց այն, ինչ որ հարկաւոր է, այժմ գտնու-
մում է ոչ կղերականի մօտ, այլ ուրիշ տեղի
կղերական չէ կարողանում ներկայ կենսի
բարոյական պահանջներին բաւարարութիւն
տալ, ուստի նա յետ է մղվում ճակատագրա-
կան օգոյս:

Եթէ նա կամենում է ասպարէզի վրա մնալ
եւ կենսի վրա ազդեցութիւն ունենալ, թող
նա լուրջ ուսումնասիրէ կենսի ժամանակա-
կից բարոյական պահանջները:

Իսկ հասարակութիւնը սպասելու ժամանակ
յունել, նա առաջ է գնում:

Ս. պէտք է աշխատէ անընդհատ առաջ գը-
նալ, առանց տատանումների:

Առանց այն էլ շատ ենք ուշացել:

Վրձին

ՄՇԱԿԻ՝ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՌՈՒՍԱՑ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԻՑ

81 օգոստոսի

ՌՈՒՅՑԱԼՈՒ: Բիւլլետեն երկուշաբթի 81/2 ժա-
մին. Վախճանի գրութիւնը ոչ անպայման
լաւ է. կերակուրը չը մարմնից, ինչպէս հարկն
է, եւ ստամոքսի մաքրումը չը կարողացաւ
տեղի ունենալ: Զարկեալը գոհացուցիչ չէ:
Վերջի տեղը լաւ է. Գուրն հանգիստ է: Տա-
քութիւնը—100,2, զարկերակը—128:

ԴԱՆՑԻՔ: Երկու կայսրները եւ Մեծ-Իշխան
Ալեքսէ Ալեքսանդրովիչ երեկ առաւօտեան
նստեցին «Kaiser Wilhelm II» նաւ. կոմս
Լամզորֆի եւ ֆոն-Տիրպիցի ուղեկցութեամբ:
Նաւախաղերը տեղի էին ունենում կարմիր եւ
կապոյտ կողմերի մէջ: Հրամանատարը կա-
պոյտ կողմի, որ բաղկացած էր արեւմտեան
եւ Դանիցիեան նաւատորմներից, պրինց Զէն-
րիխն էր, իսկ կարմիր կողմին՝ ծովա-
պետ Տոմսէն: Կարմիր կողմը առաւօտեան
10 ժամին առաջ խաղաց Դանիցիեան նաւա-
տորմի դէմ, որ կաւի մէջ մտաւ ծովափնայ
ամրութիւնների պաշտպանութեան տակ: Եր-
կու ժամվայ կռիւից յետոյ՝ զլխաւոր հրամա-
նատարը վճռեց, որ կարմիր նաւատորմի յար-
ձակումը յետ է մղված եւ երկու նաւ նրա
կողմից երեք ժամվայ ընթացքում պէտք է հե-
ռու մնան կռիւից: Կարմիր նաւատորմը գնաց
դէպի Գէլա. այս ուղեւորութեան ժամանակ
«Վէյսսէլբուրգ» նաւը քաշում էր իր ետեւից
«Բազէն» նաւին: Կապոյտ նաւատորմի մէջ
կռիւ համար անպէտք է ճանաչված «Գազէն»:
Ժամի 21/2-ին կարմիր նաւատորմը, երբ նո-
րից ընդունակ էր դարձել կռիւ, տեսաւ իր ա-
ռաջ ամենայն արագութեամբ մօտեցող արեւ-

մբոնան նաւատորմը, որ աշխատում էր
միանալ Դանիցիեան նաւատորմի հետ: 5000
մէտր տարածութեան վրա երկու նաւատորմն-
երի մէջ սկսվեց պատերազմ, որ աստիճանա-
բար ընդարձակվեց եւ հասաւ աւելի մօտ տա-
րածութեան ու վերջացաւ կապոյտ նաւատորմի
պարտութեամբ: Դանիցիեան նաւատորմը այլ
եւս անկարող էր մնալ կռուի տեղում:

ԳԵԼԱ: Ժամի մէկին կէսօրից յետոյ «Վիլ-
հելմ II»-ի վրա տեղի ունեցաւ նախաճաշ, որի
ժամանակ Վիլհելմ կայսրի աջ կողմում տեղ էր
գրաւել Ռուսաց կայսրը, իսկ ձախ կողմում—
Մեծ-Իշխան Ալեքսէ Ալեքսանդրովիչ: Թագա-
ւոր կայսրի աջ կողմում նստած էր պետական
կանցլէր կոմս Բիւլլով, կայսրների հունգէլ
գանձում էին ծովապետներ Կէստէր, ֆոն-
Տիրպիցի եւ ռուս փոխ-ծովապետ Լոմէն: Նա-
ւախաղերի վերջնաւորց յետոյ, Ռուսաց կայսրը
խնդրեց Վիլհելմ կայսրին յայտնել Նորին Մե-
ծութեան կողմից մեծ գոհունակութիւն նա-
ւատորմի գործողութիւնների վերաբերմամբ:
Վիլհելմը ճանապարհ զրեց Ռուսաց
կայսրին մինչեւ «Շտանդարտ» եւ վերադարձաւ
դէպի «Հոօհենցոլլէրն»:

ԴԱՆՑԻՔ: Թագաւոր կայսրը չորսնգ զենե-
րալ-ֆէլդմարշալ կոմս Վալդերֆէլին Անդրէյ
Նախաւորի շքանշանը:

ՌՈՒՅՑԱԼՈՒ: Կէսօրին մօտ հրատարակված է
հետեւեալ բիւլլետէնը. «Քրուր աննպատակ նշան-
ները վերջին բիւլլետէնի հրատարակմանից
յետոյ փոխվեցին դէպի լաւը: Զարկերակը—
120, տաքութիւնը—100, 2»:

ՌՈՒՅՑԱԼՈՒ: Առաւօտեան 2 փամին եւ 50
րօպէին հրատարակված է հետեւեալ բիւլլետէ-
նը, որին պտրագրել են վեց բժիշկներ. «Նա-
խագահի դրութիւնը շատ լուրջ է եւ տեղիք
է տալիս ամենամեծ երկիւղի: Աղիքների գոր-
ծունէութիւնը լաւ էր, բայց սիրտը բաւա-
կանաչափ չէ ազդվում զրգոյի միջոցներից:
Նախագահի գիտակցութիւնը տեղի է: Կաշին
տաք է, զարկերակը՝ մասնաւոր կանոնաւոր:
Զարկերակը—126, չնչաղութիւնը—20, տաքու-
թիւնը—100,38».—Առաւօտեան 9 ժամին եւ 4
րօպէին Մանն եւ Մայնֆեր բժիշկները գուր-
եկան նախագահի տանից: Նրանք ասում են, թէ
նախագահի դրութիւնը այժմ աւելի լաւ է,
քան մի ժամ առաջ: Նա մի քիչ կազդուրվել
է: Բժիշկները յայտնեցին չեն կորցրել:

ՌՈՒՅՑԱԼՈՒ: Բոլոր բժիշկները, որոնք գտնու-
մում են Մալկինյէյի անկողնի մօտ, առաւօ-
տեան ժամի 8-ին եւ 3 րօպէին յայտնեցին
տուրին հրատարակելու, որ նախագահը լուրջ
կերպով հիւանդ է:

ԳԵԼԱ: Օգոստոսի 30-ին Նրանից յետոյ,
երբ Ռուսաց կայսրը «Հոօհենցոլլէրն» մեկնեց
դէպի «Շտանդարտ», Վիլհելմ կայսրը գնաց
առաջադ կայսրական նաւը՝ փոխ-այցելութիւն
տալու Նորին Մեծութեան երկու կայսրները,
պրինց Զէնրիխն հետ միասին, որ այդ ժամա-
նակ եկաւ, անցան Թագաւոր կայսրի սենյակ-
ները, որից յետոյ կայսրները ուղեւորվեցին
«Հոօհենցոլլէրն» նաւը, որով եւ այցելեցին «Կուր-
ֆուրստ Ֆրիդրիխ» եւ «Վիլհելմ II» նաւերը: Կայ-
սրը Վիլհելմ Գրոսսէյ նաւի վրա, ուր գնաց
նաեւ Մեծ-Իշխան Ալեքսէ Ալեքսանդրովիչ,
Նոյն Մեծութիւնները մնացին երկար ժամա-
նակ նաւատորմի հրամանատար պրինց Զէն-
րիխի մօտ: Ապա Վիլհելմ կայսրը ուղեկցեց
Ռուսաց կայսրին դէպի ռուսական կայսերական
զբօսանալը յետ դառնալիս եւ այցելեց Մեծ-
Իշխան Ալեքսէ Ալեքսանդրովիչին «Սվետլա-
նա» շրջանակի վրա: Երկուշաբթի 31 ժամին
«Շտանդարտ» վրա տեղի ունեցաւ երկուշաբթի
հացկերութիւն, որին հրաւիրվեցին Մեծ-Իշխան
Ալեքսէ Ալեքսանդրովիչ, չքաւորի անդամներ
ը, ծովապետները եւ նաւատորմի այն անեւ-
րի հրամանատարները, որոնք մասնակցում էին
նաւախաղերին: Դրանից առաջ գերմանական
չքաւորների պատկանող անձանց չորսնգեցին
չքանչանքներ: Հացկերութիւնից յետոյ Թագաւոր
կայսրը մնաց Բարձր հիւրերի հետ տախտա-
կամայի վրա եւ նրանց հետ միասին նա-
յում էր չքեղ կերպով լուսավառված գերմանա-
կան եւ ռուսական նաւերին ու նաւակներին:
Այն նաւերը, որոնք կազմում էին կապոյտ
կողմի արեւմտեան նաւատորմը, նոյն ժամա-
նակ ողջունելով գնացին դէպի ծովը: Ժամի
11-ին երկուշաբթի Նոյն Մեծութիւնները հրա-
ժեշտի արտագին ողջոյն տուին եւ Վիլհելմ
կայսրը մեկնեց դէպի «Հոօհենցոլլէրն»:

ԿԻԼ: Ռուսաց կայսրուհին եւ իշխանուհի
Իրենա վերադարձան երեկ երկուշաբթի Գաւեր-
ֆէստից այստեղի պալատը:
ՄԱԿԻՐԻ: Սագաստա յայտնեց «Heraldo»
լրագրի թղթակցին, թէ Սպանիան, յայտագրե-

րի փոխանակումից յետոյ, համոզեց բոլոր պե-
տութիւններին, թէ ինքը ցանկանում է sta-
tus quo պահել Մարօկոյում: Պետութիւն-
ները բարոյական աջակցութիւն ցոյց տուին
Մագրիգի կառավարութեան եւ համոզեցին
նրան հրաժարվել կարիքների պատճելուց,
միջազգային բարգոյութիւններից խուսափելու
համար:

ՏԵԼԱՆԶԻՆ: Ֆրանսիական դաղթականական
զորքերը այսօր ուղեւորվում են Տօնկին:

ԲՈՒՅՑԱԼՈՒ: Ժամի 4-ին եւ 35 րօպէին հա-
ղորդում են, թէ այն բարեօգուծում, որ նկատ-
վեց նախագահի առողջութեան մէջ ժամի
4-ին, չնչին էր: Նախագահի անձնական քա-
տուղարը նոր միայն դուրս եկաւ նրա ընա-
կարանից եւ ասաց, թէ նախագահը այժմ
հանգստանում է: Հիւանդի մօտ գտնվում են
չորս բժիշկներ: Քարտուղարը քիչ յոյս է տա-
լիս:

ՎԻԵՆԱ: «Fremdenblatt», ընդառաջելով
Դանիցիեան տեղի ունեցած տեսակցութիւնը, ա-
սում է. «Աշխարհ այժմ իմացաւ, որ Գերմա-
նիայի եւ Ռուսաստանի շահերը ոչ մի տեղ
անհաշտելի չեն եւ միշտ կարելի է խուսափել
ընդհարումից երկու զօրեղ հարեւանների մէջ:
Միասնական անձնական բարեկամութեանը
միանում է քաղաքական բարեկամութիւնը
պետութիւնների մէջ: Մի եւ նոյն ժամանակ
Գերմանական ամենալաւ յարաբերութիւնների
մէջ է բրիտանական պետութեան հետ: Այն
թիւր, որ անցում է դէպի Լոնդոն, չը պէտք
կարգի նրա համար, որ նորից աւելի ամուր
կապի Պետերբուրգի հետ: Գերմանիան մի եւ
նոյն ժամանակ ամենալաւ յարաբերութիւնների
մէջ է միւս պետութիւնների հետ եւ արտագին
յարաբերութիւնների մէջ: Աւստրո-Ունգարիայի
եւ Իտալիայի հետ: Մինչեւ անգամ Ֆրանսիա-
յում պարզ կերպով նկատվում է հատուցման
գաղափարի թուլացում: Գերմանական կուսա-
վարութիւնը արդարայի կերպով կարող է
պարծնալ այս մեծ աղօթութեամբ: Դանիցիեան
նաւախաղերը կապուցեցան նախարհին, որ
Ռուսաստանը վճռել է եւ Գերմանիայի, այդ
համախաղարկի պետութեան հետ պահպանել
խաղաղութիւն եւ բարեկամութիւն»:

ԿՕԳԵԼԱԳԻՆ: Անգլիական թագաւորը, շըր-
ջապատված թագուհով եւ Վիկտորիա ու Մօզ
իշխանուհիներով, բրիտանական դեսպանատան
եւ անգլիական դաղթութիւնի անդամներին ներկա-
յութեամբ, ընդունեց այսօր մի պատգամաւո-
րութիւն մի քանի հարիւր զանիական միու-
թիւններից եւ հիմնարկութիւններից, որ
եկել էր մատուցանելու թագաւորին մի
ուղերձ նորին մեծութեան գահակալու-
թեան առիթով: Երբ արտօններին կա-
ռավարիչ կոմս Դօնէլքեր կարգաց ուղերձը,
թագաւորը պատասխանեց. «Եւ թագուհու
անունից ամենաշնորհ շնորհակալութիւն եմ
յայտնում այն բարեկամական ողջոյնի համար,
որ զանիական ժողովուրդը յայտնում է ինձ
եւ թագուհուին այս ուղերձի մէջ: Առաջին օր-
վանից, երբ ես ոտք դրի զանիական հողի վրա,
զանիացիները չէին զարգարում համակալութիւն
ցոյց տալ ինձ, որպէս իրանց սեփական ար-
քայական ընտանիքի անդամին, որը եւ ես
բարձր եմ գնահատում»: Ապա Թագաւորը ու-
րախութիւն յայտնեց այն բարեկամական յա-
րաբերութիւնների առիթով, որոնք կան անգ-
լիական եւ զանիական ժողովուրդների մէջ եւ
որոնք վերջին դարի ընթացքում աւելի
եւ աւելի ամրապնդվում են: Վերջում թա-
գաւորը ուրախութիւն յայտնեց իր եւ թա-
գուհու անունից իրանց այցելութեան առի-
թով Դանիային, որը նրա հետ սերտ կապված
է եւ որտեղ այժմ արտագին ընդունելու-
թիւն են ցոյց տալիս նրան: Ներկայանալով
թագաւորին եւ թագուհուին, պատգամաւորու-
թիւնը հրաժեշտ տուեց:

1 սեպտեմբերի

ԼՕՆԴՈՆ: «Daily Telegraph», ընդառաջելով
Դանիցիեի տեսակցութիւնը, նկատում է, թէ
այդ ընդ որ տեսակցութիւնների պարզ ապա-
ցոյց են բոլոր եւրոպական պետութիւնների
շահերի պահպանելու խաղաղութիւնը: Անգ-
լիական թագաւորը ընդունեց կոմս Լամզ-
որֆին Կօպէնհագէնում երկարատեւ ըն-
դունելութեանը, որի ժամանակ անշուշտ
տուեց եւ ստացաւ այնպիսի հաւաստիացում-
ներ, որոնք տուած են եւ Դանիցիեան եւ կը
արվին Կօպէնհագում.—«Standard» ասում է, թէ
Ռուսաց կայսրի այցելութեանը դէպի Դանիցի-
որքան էլ կարճատեւ է նա, պէտք է միջազ-
գային նշանակութիւն տալ.—«Morning Post»
գրում է. «Կայսրութիւնի տեսակցութիւնը մի նը-
շանաւոր դէպք է, որ թէեւ զուրկ է առանձ-

նապէս մեծ քաղաքական նշանակութիւնից,
այսու ամենայնիւ ուղղված է դէպի ազգերի
բարեկամական համաձայնութիւնը»:

ՊԱՐԻՉ: Որքան աւելի մօտենում է Ռուսաց
կայսերական Չոյզի դաւաճան ժամը, այնքան
աւելի Ֆրանսիայի ցնծութիւնը աւելանում է:
Վերին Մարնի դէպարտամենտի պատգամաւոր-
ները զվեցին իրանց համաքաղաքացիներին
հետեւեալ կոչով. «Քերկորդ անգամ Ռուսաց
կայսրը Հիւր կը լինի Ֆրանսիային: Երջանիկ
եւ հպարտ, ամբողջ երկիրը ոտքի կանգնեց,
որպէս զի ողջունէ կայսրին՝ հպարտութեամբ
ցոյց տալով նրան այն հրաշալի նաւատորմը եւ
զօրքը, որոնք զարմանալի են իրանց վարժու-
թեամբ եւ հայրենասիրութեամբ: Զօրեղ ինքն
ըստ ինքեան՝ Ֆրանսիան զգում է իրան ան-
խոցելի իր հզօր Դանիացիի հետ եւ գնում է
Բէյմս ողջունելու զօրքը, որին մենք սիրում
եւ յարգում ենք եւ որը մեզ համար հայրե-
նիքի հոգին եւ ձեռքն է: Երեք մեծ քաղաքա-
ցիներ նախապատրաստեցին այս յաղթական
օրերը.—հանրապետութեան նախագահը, մի-
նիստրութեան նախագահը եւ արտաքին գոր-
ծերի մինիստրը: Մեծ է նրանց մատուցած ծա-
նայութիւնը ազգին»:

ԲՈՒՅՑԱԼՈՒ: Նախագահի առողջական դրու-
թեան մէջ տեղի ունեցած փոփոխութեան մա-
սին հաղորդում են հետեւեալը. «Առաւօտեան
3 ժամին ոյժերը սկսեցին նուազել. փոփոխու-
թիւնը տեղի ունեցաւ երէկ, կէսօրից յետոյ,
երբ մարտդական գործարանները հրաժարվե-
ցին գործելուց, այն ինչ կերակրի ընդունելու-
թիւնը ստիպողական պահանջ դարձաւ: Որով-
հետեւ մի քանի օրվայ ընթացքում արհեստա-
կան կերպով մոյրած կերակուրը բաւարարու-
թիւն տուեց մասամբ միայն, ուստի ձեռնա-
մուկ եղան կերակրելու ընկալուն ճանապարհ
հով: Հաւանական է, որ սառնորոգ դեռ եւս
բաւականաչափ ընդունակ չէր կերակուր ընդու-
նելու, թէպէտեւ մօր հիւլը, որ տալիս էին
հիւանդին բերանից, առաջին եւ երկրորդ ան-
գամ լաւ ներգործութիւն արեց: Երէկ առաւօ-
տեան պարզվեց, ու անդառնութիւնը դադարել
է հիւանդին օգուտ տալուց, որից եւ առաջին
անգամ ծագեց երկիւղը հիւանդի դրութեան
վերաբերմամբ: Զարկերակը արարական բարձր
էր, նա տալիս էր 128 հարուած: Տաքութիւ-
նը 100,2: Սրտի թւումը թւում աւելանում էր
սպանական չափերով: Հիւանդի դրութիւնը
վատանում էր անդադար եւ կէս գիշերի մօտ
դարձաւ կրիտիկական: Հիւանդին տուին կա-
լօմէլ, որպէս զի աղիքները աւելի ձեռնու դառ-
նան եւ մատնածաղիկ սիրտը հանգստացնելու
համար: Ժամի երեքին նկատվեց, որ զարկե-
րակը թուլանում է. նա զարկում էր տենչային
զարկերով: Մահը կարծես մօտ էր: Ելի մի անգամ
տրվեցին մատնածաղիկի կաթիլներ եւ օտարի-
նին Որպէս վերջին միջոց՝ ներս օրակցեց լուծ-
ված աղ, բայց առանց անմիջական հետեւան-
քի: Ամենքը հաշտվեցին այն մտքի հետ, որ հի-
ւանդի դրութիւնը վերին աստիճանի կրիտիկա-
կան է:

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ: Առաւօտեան 7 1/2 ժամին,
Հէնց նոր միայն Սպիտակ տան մէջ ստացված
է հեռագրական տեղեկութիւն Կարտաւոնից,
թէ վերջին բիւլլետէնից յետոյ Մակ-Կինլէյի ա-
ռողջութեան մէջ տեղի ունեցաւ մի փոքր
բարեօգուծում:

ԲՈՒՅՑԱԼՈՒ: Առաւօտեան 10 ժամին տիկին
Մակ-Կինլէյ զեռ եւս չը գիտէր, որ նախագա-
հի առողջական դրութիւնը վատացել է: Բժիշկ-
ները վճռեցին թող չը տալ նրան ամուսնու
մօտ:

Արտակարգ գնացքը դուրս եկաւ Ալեքանդրի
փոխ-նախագահին այստեղ հասցնելու համար:
Տանիքը ժամին բժիշկները մէկը յայտնեց,
թէ նախագահն աւելի լաւ է, քան վաղ
առաւօտեան: Նա եւ նրա ընկերները, որոնք
արտի հիւանդութիւնների մասնագէտներ են,
թէպէտ եւ մեծ հոգսի մէջ են, բայց յոյսերը
բոլորովին չեն կորել:

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ ՅԱՅՏՆՈՒՄ Է

ԹԵԼԱ, Սրբնակ. Ջեր հաղորդած լուրերը չենք
տպագրում, որովհետեւ դուք չէք հաղորդել ձեր իսկա-
կան անունն ու տպագրողն եւ հասցեն:
Մեզ նամակներ եւ լուրեր ուղարկողը պարտաւ

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍՆԱԻՐ ՀԻՄՆԴԱՆՈՑ

Բ. ՆԱԽԱՐԱՐԻՆԵՐ

(Կուլիս, Վորոնցովի արձանի հանդէպ)

ա մ ե գ օ ր, բ ա ց ի կ ի ր ա կ ի օ ռ ե ր ի ց:

Ա Ռ Ա Յ Ն Ե Ր Ը

Բ. Ս. Նախարարներ—11—12 ժ. վարարութեան թեման, վերականգնող (սիֆիլիս) և միզառեւ. հիւանդ.

Ե. Ս. Գիւլիսի—9—10 ժ. աչքի, ներքին և ներքինի հիւանդ.

Ե. Ս. Գիւլիսի—12—1 ժ. ականջի, քթի և կուլորի հիւանդ.

Զ. Ս. Բարաքանան—11—12 ժ. կանանց և երեխայից հիւանդ.

Ս. Ս. Կարապետեան—1—1½ ժ. ներքին և երեխայից հիւանդ.

Ե Ր Ե Կ Ո Ն Ե Ր Ը

Ե. Ս. Ռազմաբերկով—6—7 ժ. վարարութեան և մորթու հիւանդ.

Զ. Ս. Գիւլիսի—7—8 ժ. ականջի, քթի և կուլորի հիւանդ.

Բ. Ս. Նախարարներ—7½—8 ժ. վարարութեան թեման, վերականգնող (սիֆիլիս) և միզառեւ. հիւանդ.

Գ. Ս. Առաքելեան—տանը, ծաղկահատ և բժշկական մարմնամարզ. դիմել 11—1 ժ.

Հիւանդանոցի վերահսկողը

Բժշկապետ ՆԱԽԱՐԱՐԻՆԵՐ

Մ. Տ. ՎԱՍԻԼԵՎԻ

ՋՈՒԹԱԿԻ ՄԱՍՆԱԻՐ ԿՈՒՐՍԵՐ

Պարապետները սկսում են սեպտեմբերի 1-ից: Վարձը ամբողջ ուսումնական տարվայ համար—80 ռուբլի: Վճարը կրամսնակներով: Ընդունելութիւնը ամենայն օր, ժամը 10-ից մինչև 5-ը եւ 5-ից մինչև 7-ը: Գրածո՝ ДОБРОЕ УЩЕ, № 5:

ԴԱՍԱԳՐԲԵՐ ԿՐՕՆԻ

Խաղաղապետ կազմած պետական դպրոցների համար (հոգեւոր եւ մարմնավոր դպրոցական իշխանութիւններից հաւանութիւն գտած):

1) Առաջին դրժոյկ, պատրաստական դասարանների համար «Աղօթք» եւ զինաւոր օգնելի պատմութիւններ, գինն է 20 կոպ.

2) Երկրորդ դրժոյկ, առաջին դասարանի համար, «Հին Ուխտի Պատմութիւն», գինն է 30 կոպ.

Գրադաճանոցներին եւ ուսումնարաններին հարկերին 30% զիջողութիւն:

Դիմել՝ Тифлисе, Прот. Езнику Ерзинкянцу.

Դ Պ Ր Ո Ց

ԿԱՏ. ԼԻՍԻՑԵԱՆԻ

Երկու սեռի մանուկների համար: Ընդունվում են երեխաներ պատրաստական ընդհանուր դասարանները եւ նոր բացվելիք առաջին (աղջիկների համար երկրորդ) դասարանը: Աշակերտների թիւը սահմանափակված է: Դիմել օգոստոսի 26-ից: Բնիչութեան (Նովո-Սադո-վայա) փող., սեփ. տ. № 29: 15—20

Պետերբուրգի բժշկական վարչութեան թոյլտուութեամբ: Մեծ արկղիկը 5 ռուբլի, փոքրը—3 ռ. եւ 1 ռ. 50 կ.

ՊՈՐ ՄԻՋՈՑ

Սաղարկու բուսական և անասնական համար, ոչնչացնում է թեփը, Դուրս է եկել նաեւ բոլորովին նոր միջոց

Ջ Ո Ւ Ի Կ Ա Ք Ը

Երեւոյն ընթերցելի եւ օգտակար թիւն տալու համար, ոչնչացնում է արեւի պատճառած սեւութիւնը, մոռեւը, տալիս է կաշուին ընթերցելի եւ օգտակար թիւն: Այդ զինքը չափաւոր են. մեծ օրուակը, արկղիկի մէջ, 2 ռուբլի, փոքրը—1 ռ. 50 կ.

Մարմնում են բոլոր պարֆումերական եւ զեղալիցանական խանութներում: Դիմաւոր պահանջը գտնվում է Պետերբուրգում, Պուշկինական փողոց տ. № 15, բնակարան № 12. պահանջի բաժանմունքները գտնվում են. Թիֆլիսում կովկասեան դեղատան ասպրանքների վաճառման բնկերութեան խանութում: Երեւանեան հրապարակ եւ նրա բաժանմունքում, Միջայլեան փողոց եւ Բազում. նաեւ Միջայլեան կամուրջի վրա, Պապովի եւ Արեւատկովի դեղատներում: Օտարաքաղաքայինների պատուէրները կատարվում են անհրաժեշտ պատճով:

71—100

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

ԹԻՖԼԻՍԻ ՌՈՒՍԱՑ ՀՈԳԵՒՈՐ ՍԵՄԻՆԱՐԻԱՆԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆԻՑ

Մարմնում է հրապարակական աճուրդով, կնքված ծրարներում տուած յայտարարութիւններին միջոցով, մի հողաբաժին, որ գտնվում է Թիֆլիս քաղաքի I քաղաքամասում, Ուսյի մօտ, վերայում, վարդիկավազեան խճուղու վրա, մի յարկանի քարեայ տան հետ միասին, 3058,5 քառակուսի սաժէն հարթ տարածութեամբ եւ 2897 քառակուսի սաժէն զատիվայրներով: Յայտարարութիւնները ընդունվում են 67,067 ռուբլի գումարից ոչ պակաս, 6,700 ռուբլի գրաւականով, որ պէտք է ներկայացնել վաղորօք: Հողաբաժին յատակադիւծը եւ նրա վաճառման մանրամասն պայմանները կարելի է տեսնել ամեն օր, բացի տօն օրերից, սեմինարիայի վարչութեան դիւանատան մէջ առաւօտեան 9 ժամից մինչև ցերեկվայ 12 ժամը: Յայտարարութիւնները կը բացվեն 1901 թուի հոկտեմբերի 16-ին, ցերեկվայ 12 ժամին, սեմինարիայի վարչութեան նիստում:

Սեմինարիայի ղեկավար—Ստեփան վարդապետ Գարաբաշեան Գորպետսկի

2—3

Ջ Ո Ւ Ի Ա Ճ Ե Ա Ն

Ընդունում է աշակերտներ կար ու ձեւի եւ եւրօպական ձեռագործների համար, սեպտեմբերի 1-ից:

Վերամիջոցակայա փողոց, № 14, տուն Եղիազարովի:

(Կ. հ.)

6—8

ԲԱՑՎՈՒՄ Է

Ս ե պ տ ե մ ք ե ռ ի 15-ից

ՄԱՆԿԱԿԱՆ ՊԵՐՏԵՋ

ԵՒ

ՏԱՐԱԿԱՆ ԴՊՐՈՑ

Շ Ո Ւ Շ Ո Ւ Մ

Ընդունվում են երկու սեռի 5—10 տարեկան երեխաներ՝ առանց կրօնի խտրութեան:

Հ. եւ Գ. Տէր-Միքէլեան

(տ., կ., ե.)

2—3

Փ Ա Ս Տ Ա Բ Ա Ն

դաստաստական գործերի

ԵՂԻՇԷ ՏԵՐ-ԱՋԱՐԵԱՆՑ

Բնակվում է Կատօլիցական փողոցում, № 25, Երաւովի տանը, վերին յարկում:

(տ., կ., ե.)

2—3

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

Օր. Սարեմիկ

ՇԵՐՄԱՋԱՆԵԱՆՑ

ԸՆԴՈՒՆՈՒՄ Է ՀԻՄՆԴԱՆՈՑՐԻՆ

Առաւօտեան ժամը 9—2

Երեկոյեան ժամը 5—7

Վանքի մեծ փողոց, տուն Մարտիրոսեանցի:

(հ. կ.)

2—60

Մամուլի տակից դուրս եկաւ

Վ.ՓԱՓԱՋԵԱՆՑԻ

«Պ Ա Տ Մ Ո Ւ Ա Ծ Ք Ն Ե Ր»

Վաճառվում է Թիֆլիսի Կենտրոնական գրա-վաճառանոցում:

5—5

ԲՈՂԿ. ՎԱՅՆ ԱՐԺՐՈՒՆԻՆ

վերադարձած լինելով հանքային ջրերից, վերսկսել է հիւանդների ընդունելութիւնը իր նախկին բնակարանում: Սերգիւսովայա փողոց, տուն Մովսիսովի, № 12:

2—5

ՄԻ ՏԻՐԱՑՈՒ

որ ունի աղող ձայն եւ կարող է միաձայն խումբ պատրաստել, որոնում է պաշտօն եկեղեցիներում:

Հասցէն. Игдырь (Әрив. гуд.) Закару Закаручы.

3—5

Թէհրանում նորակազմ «ՓԱՐՈՍ» տպարանի Ակցիոներական Ընկ. վարչութիւնը հրաւիրում է մի ՀՄՈՒՏ

Գ Ր Ա Շ Ա Ր,

որ իմանայ հայերէն, ռուսերէն, ֆրանսերէն եւ պարսկերէն (վերջին պարտաւորեցողիչ չէ) լեզուներով գիր չարել. ծանօթ պէտք է լինի նաեւ տպարանական մեքենաների սարք ու կազմի հետ (МОНТИРОВА):

Պայմանների մասին դիմել՝ Administration de l'imprimerie «Pharos», Téhéran.

Ֆրանսիական Շոգեհաւային Ընկերութիւն

«ՄԵՍՍԱՋԵՐԻ ՄԱՐԻՏԻՄ»—«MESSAGERIES MARITIMES».

9/22-ին Սեպտեմբերի մեկնելու է Բաթումից ցերեկվայ ժամը 11-ին «CAMBODGE» շոգեհաւը, հանդիպելով Կ. Պոլիս, Դարդանէլ, Զմիռնիա, Վաթի (Սամոս կղզում), Պիթէյ, Սուդա (Կրէտէ կղզում), Մարսէյլ, Հաւր եւ Լոնդոն:

Ուղղակի հաղորդակցութեան տոմարները մինչև Պարիզ, Նոյնպէս եւ մինչև Եւրոպայի (Զինաստանում), վարդիվատակ գնացողների համար, կարելի է ստանալ Թիֆլիսում պակասեցրած գներով:

Ապրանքների եւ ճանապարհորդների մասին՝ հարկաւոր տեղեկութիւնների համար դիմել Ընկերութեան Թիֆլիսի գործակալ՝ պ. Վ. Յակոբեանին, նախկին Արժուոյնու գալէրէյում, թիւ 127, տելեֆօն թիւ 608: Գրասենեակը բաց է 9—1 ժամը եւ 5—7-ը երեկոյեան: 1—1

Լեռնային ինժեներ Ալեքսանդր Դմիտրիւկի Միխայլովի

ԳՈՒԹԱՅԻՍԻ ՔԱՂԱՔԱՅԻՆ ԶՐԱՆՑՔԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆԸ

սրանով յայտնում է պ. պ. բաժնեատէրերին, թէ երկրորդ վճարի ժամանակամիջոցը լրանում է 1901 թուի սեպտեմբերի 1-ին: Հատուցվելի վճարը, 20% չափով, այսինքն իւրաքանչիւ բաժնի 20 ռուբլի, ընդունվում է վարչութեան գրասենեակում՝ Թիֆլիս քաղաքում, Երեւանեան հրաւարակ, տուն Սարաջովի եւ Գուրայիսում—Զրանցքի գրասենեակում:

2—3

ՄԱՍՆԱԻՐ ՊՐՕԳԻՄՆԱԶԻԱ

ՅԱ.Կ. ԹԱԴԵՈՍԵԱՆՅԻ ԲԱԳԻՈՒՄ

(Չաղրովի փողոց, տ. Արեւիկ)

Աշակերտների ընդունելութիւնը փոքր եւ մեծ պատրաստական եւ I դասարաններում կը սկսվի օգոստոսի 20-ից: Նախակրթարան մտնում են առանց ընտելութեան: Ուղղորդներ եւ ղեկավարներ ընդունվում են ամեն օր, 9—12 ժամը: Ուսումը սկսվում է սեպտեմբերի 3-ից: 9—12

Կ օ ն ֆ ի տ ի ե ռ Շ օ կ օ յ ա դ ի

գ ո ռ ծ ա ռ ա ն

„Փ. Ն. ՓԻՐԻՓԻՆԵԱՆ“

ԹԻՖԼԻՍԻՄ

Առաջարկում է թարմ կարամէլ մրգեղէնից, մոնպանսէ, մարմէլադ, պաստիլա, զէֆիր եւ այլն:

Պատուէրներով դիմել գործարան. Պալլադիայա փողոց, սեփական տուն, տէլեֆօն № 362.

Սեփական գործարանական խանութը գտնվում է Մէլզանում, եղբ. Հէջուբեանների տանը, տէլեֆօն № 772.

Մեր ասպրանքները ծախվում են բոլոր կոյունիական խանութներում:

Բազու քաղաքի եւ նահանգի համար ներկայացուցիչ՝ նշանակված է պ. Նիկողայոս Սամարեան, Միքայէլեան փ., տ. Աշուկեանի:

50—100

Պատիւ ունեմ յայտնելու յարգելի հասարակութեան եւ վաճառականներին,

որ այս տարի ստացել ենք մեծ քանակութեամբ

Ա Մ Ե Ր Ի Կ Ա Կ Ա Ն Բ Է Զ Ի Ն Է Կ Ա Լ Օ Շ Ն Ե Ր

ամեն տեսակ, տղամարդկանց, կանանց եւ երեխաների: Ուստի խնդրում եմ յարգելի առնողներին դիմել մեզ, որ կը ստանան նոր ասպրանք: Մեծ քանակութեամբ գնողներին կը լինի բաւական զիջում: Նոյնպէս ստացել ենք ՊՐՕՎՈՂՆԻԿ կոչված ԿԱԼՕՇՆԵՐ, ամեն տեսակի: Պատուէրները կը կատարվեն անմիջապէս, նայած պայմաններին: Մեզ մօտ ծախվում են նոյնպէս կօշիկները փափկաշն ողիւղեր եւ փայլ տուօղ գունաւոր զլազուրներ: Նոյնպէս ծախվում են արտաստանի ամեն տեսակ կաշուեղէն ասպրանքներ եւ կօշկակարական ամեն տեսակ գործիքներ:

Մեր հասցէն. Тифлисе, Армянский базарь, Братья Яргуловы.

Բաժանմունքը. Баку, Губернская ул., Т. Яргулянц.

(հ. կ.)

6—20

ՀԱՇՈՒՆՊԱՀՈՒԹԵԱՆ ԴԱՐՆԹԱՅԵՐ XIII շրջան

ՆԻԿՈԼԱՅՈՍ ԱՐԲԱՋԱՄԵԱՆ

Հեղինակ Ձեռնարկի առևտրական և գործարանական հաշուապահ Տ. Թեան

ՈՒՍՈՒՑԱՆՈՒՄ ԵՒ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒՄ Է

Երկու սեռի անձանց՝ 4 ամսվայ ընթացքում հաշուապահութիւն գործնականապէս, երաշխաւորելով, և եղած դէպքերում լսանքն և առնում պաշտօնի առաջարկելով:

ՊԱՐԱՊՈՒՆՔԻ ԱՌԱՐԿԱՆԵՐՆ ԵՆ

Ա) Կրկնակի իտալական հաշուապահութիւն ըստ ամենայն առևտրական ձևերի, հանդերձ նաւթային արդիւնաբերական և կերօսիի գործարանական հաշուետեւութեան:

Բ) Առևտրական թուարանութիւն:

Գ) Առևտրական նամակագրութիւն:

Դ) Առևտրական եւ մուրհակների կանոնադրութիւն:

Ե) Դեղագրութիւն և ամենապատ ձեռքերի ուղղելով:

Պարապետները սկսվում են 1901 թուի սեպտեմբերի 15-ից, ճաշից յետոյ, և պարբերաբար շարունակվում են իւրաքանչիւր 20-րդ ամսից յետոյ:

Ի Ի Ր Ա Ք Ա Ն Զ Ի Ի Բ Կ Ո Ւ Ր Ս Ի Վ Ճ Ա Ր Է 60 Ր Ո Ւ Բ Լ Ի

Ցանկացողները թող դիմեն գրաւոր կամ անձամբ 3 ժամից մինչև 6 ժամ երեկոյեան, Կ Ո Ւ Կ Ի Ա, Նիկողայեւկայա փողոց, սեփական տուն, № 46: (Николаевская ул. № 46):

Վերոյիշեալ հաշուապահութեան ձեռնարկը ծախվում է ԹԻՖԼԻՍԻՄ, Հեղինակի մօտ, և Ռուսաստանի բոլոր յայտնի գրավաճառանոցներում: Գինն է 3 ռ. 50 կոպէկ: Օտարաքաղաքայինները գիրքը գնելու համար կարող են դիմել հեղինակին, առանց պատի ծախվածքով:

21—25